

ZARZĄDZENIE

Dnia 22 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **M. B.**

skazanego z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s.

w związku z pismem obrońcy skazanego z dnia 27 lutego 2024 r.

o wznowienie z urzędu postępowania kasacyjnego zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2024 r., sygn. akt I KK 352/22,

oddalającym jako oczywiście bezzasadną kasację wniesioną przez obrońcę skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

z dnia 13 kwietnia 2022 r., sygn. akt VI Ka 9/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Zgorzelcu

z dnia 7 października 2021 r., sygn. akt II K 293/20,

na podstawie art. 542 § 3 k.p.k.

zarządza:

1. stwierdzić brak podstaw do wszczęcia przez Sąd Najwyższy postępowania o wznowienie wskazanego wyżej postępowania z urzędu;

2. odpis zarządzenia doręczyć skazanemu oraz jego obrońcy wraz z pouczeniem o braku zażalenia;

3. określić numer sprawy jako załatwionej w inny sposób.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2024 r., sygn. akt I KK 352/22, Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego M. B. jako oczywiście bezzasadną oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania kasacyjnego.

W dniu 4 marca 2024 r. obrońca skazanego złożył do Sądu Najwyższego pismo, w którym wniósł o wznowienie z urzędu postępowania kasacyjnego zakończonego powyższym postanowieniem oraz o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Najwyższemu do ponownego rozpoznania. W ocenie obrońcy w sprawie doszło do naruszenia „art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 19 traktatu o UE, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z powodu braku niezależności sądu i braku niezawisłości sędziego orzekającego w niniejszej sprawie”. Z uzasadnienia pisma procesowego wynika, że postanowienie zostało w składzie, w którym zasiadał SSN Adam Roch, powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego z rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw i z tego powodu dotknięte jest uchybieniem rangi bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., co rodzi konieczność wznowienia postępowania. Obrońca skazanego swoją argumentację oparł na uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20, wskazując jednocześnie orzeczenia odwołujące się do się do twierdzeń, iż wobec osób powołanych przez Prezydenta RP do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego na wniosek KRS, ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., zachodzi konieczność stwierdzenia wystąpienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., ilekroć brali oni udział w wydaniu orzeczenia. Jeżeli orzeczenie zostało wydane przez sędziego Sądu Najwyższego powołanego w wadliwej procedurze, nie jest konieczne przeprowadzanie żadnych dodatkowych testów niezawisłości i bezstronności, a więc sprawdzania czy wadliwość ta w realiach konkretnej sprawy prowadziła do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie należy podkreślić, iż wznowienie postępowania na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w związku z ujawnieniem się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko z urzędu, nie zaś na wniosek strony. Nie przekreśla to jednak możliwości wykorzystania inicjatywy strony w celu skorygowania rzeczywistych uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. Z tych też względów pełne zastosowanie znajduje instytucja przewidziana w art. 9 § 2 k.p.k., umożliwiająca stronie wystąpienie z wnioskiem (sygnalizacją) o dokonanie czynności z urzędu. Ta inicjatywa, w razie potwierdzenia zaistnienia wskazanego uchybienia, może prowadzić do wszczęcia z urzędu postępowania wznowieniowego, zaś w braku zaistnienia uchybienia skutkującego obowiązkiem wszczęcia z urzędu takiego postępowania, nie wymaga wydania orzeczenia stwierdzającego, że wskazywana w sygnalizacji usterka nie występuje (zob. uchwała siedmiu sędziów SN z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, nr 6, poz. 48). Tym samym w realiach przedmiotowej sprawy można byłoby poprzestać jedynie na pisemnym poinformowaniu skazanego M. B. i jego obrońcy o braku podstaw do wszczęcia postępowania wznowieniowego z urzędu, niemniej za celowe uznano syntetyczne wyjaśnienie powodów rozstrzygnięcia.

Wznowienie postępowania jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia służącym do wzruszenia prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie sądowe niezależnie od tego czy jest ono inicjowane na wniosek strony, czy też z urzędu. Wprawdzie art. 542 § 3 k.p.k. nie precyzuje jaki rodzaj postępowania podlega wznowieniu z uwagi na ujawnienie się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., niemniej jednak uregulowania tego nie sposób odczytywać w oderwaniu od wcześniejszych przepisów rozdziału 56 k.p.k. Tymczasem w art. 540 k.p.k., art. 540a k.p.k. i art. 540b k.p.k. jest mowa właśnie o wznowieniu „postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem”. Oczywistym jest, że do wznowienia postępowania z urzędu może dojść jedynie wówczas, gdy w ogóle wchodzi w grę wznowienie postępowania, a nie w szerszym zakresie. Jak zatem słusznie zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 marca 2023 r., I KZP 17/22 (OSNK 2023, nr 4, poz. 20), skoro w świetle art. 540 § 1 k.p.k. wznowienie dotyczy „postępowania sądowego zakończonego prawomocnym

orzeczeniem", to wszelkie podstawy wznowieniowe, w tym i określone w art. 542 § 3 k.p.k., dotyczyć mogą wyłącznie takiego postępowania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym oddalając kasację Sąd Najwyższy orzeka jedynie o niezasadności tego środka zaskarżenia, nie wkracza zaś w żadnym zakresie w sferę, w której wyrok kończący postępowanie, korzysta już z powagi rzeczy osądzonej. Stąd też postępowanie kasacyjne zakończone takim postanowieniem nie podlega wznowieniu. Inaczej natomiast przedstawia się sytuacja wówczas, gdy Sąd Najwyższy, po uchyleniu w wyniku kasacji prawomocnego wyroku, wydaje orzeczenie następnie rozstrzygając merytorycznie o przedmiocie procesu, a zatem zgodnie z art. 537 § 2 k.p.k. umarza postępowanie lub uniewinnia oskarżonego z uwagi na oczywistą niesłuszność skazania. Wówczas orzeczenie to jako rozstrzygające prawomocnie w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonego może podlegać wznowieniu (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 12 kwietnia 2001 r., III KO 53/99, OSNKW 2001, nr 7-8, poz. 67; postanowienie SN z dnia 27 czerwca 2001 r., III KO 115/00, OSNKW 2001, nr 9-10, poz. 83; postanowienie SN z dnia 22 września 2003 r., IV KO 33/03, OSNwSK 2003, nr 1, poz. 2016; postanowienie SN z dnia 25 października 2006 r., V KO 64/06, OSNwSK 2006, nr 1, poz. 2029; postanowienie SN z dnia 21 marca 2007 r., IV KO 19/07, LEX nr 568464; postanowienie SN z dnia 25 listopada 2010 r., V KO 87/10, OSNwSK 2010, nr 1, poz. 2369; postanowienie SN z dnia 19 sierpnia 2015 r., IV KO 46/15, OSNKW 2015, nr 12, poz. 104; postanowienie SN z dnia 1 sierpnia 2019 r., II KO 66/19, LEX nr 2748985; postanowienie SN z dnia 26 lutego 2020 r., V KO 108/19, LEX nr 3221512; zarządzenie SN z dnia 23 marca 2022 r., III KO 22/22, LEX nr 3417272; zarządzenie SN z dnia 21 grudnia 2023 r., II KO 137/23, LEX nr 3649861; postanowienie SN z dnia 28 marca 2024 r., I KO 52/23, LEX nr 3699630; zarządzenie SN z dnia 4 kwietnia 2024 r., II KO 38/24, LEX nr 3701630).

W pełni podzielając argumentację przedstawioną w powyższych judykatach, będącą wyrazem wieloletniego i utrwalonego dorobku orzeczniczego Sądu Najwyższego, odrzucić należało stanowisko – którego uzewnętrznienie stanowią między innymi powołane w sygnalizacji orzeczenia – wskazujące na to, że argumenty natury ustrojowej i konwencyjnej wymagają eliminacji wypracowanego w

doktrynie i orzecznictwie paradygmatu interpretacyjnego o celowości stosowania wąskiej wykładni art. 542 § 3 k.p.k.

Reasumując, skoro postanowienie Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji nie jest orzeczeniem prawomocnie kończącym postępowanie sądowe w rozumieniu przepisów rozdziału 56 k.p.k., to brak jest możliwości zastosowania w tego rodzaju sprawie przepisów o wznowieniu postępowania, w tym także *ex officio*.

Mając na względzie powyższe, zarządzono jak na wstępie.

[SOP]

[ms]